

AP 1 DE BEDSTE BEDRIFTER HAR ET HØJT AFKAST I MÆLKEPRODUKTIONEN

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Der er stor forskel på de opnåede afkastningsgrader blandt danske mælkeproducenter. Uanset malkesystem og om gården er drevet konventionel eller økologisk, så kan der opnås solide afkast ved en mælkeafregningspris på det langsigtede prisniveau.

I 2019 har den bedste tredjedel isoleret set et afkast på 12 % på mælkeproduktion. Malkerobotterne har dog som samlet gruppe svært ved at følge de andre malkesystemer med et afkast, der generelt ligger 1-2 % under de andre.

Evnen til at levere afkast er vigtig for kunne levere forrentning af gæld og egenkapital. Landbrug har ofte et samlet lavt afkast, da der er meget kapital bundet i jord og bygninger. Hvilke krav der stilles til afkastet, afhænger af, hvilke aktiver der ligger bag, og her er der stor forskel på jord og husdyrproduktion. Business Check 2019 giver et billede af afkastet i husdyrproduktion alene. Vurderes der udelukkende på mælkeproduktion, så har de bedste mælkeproducenter leveret et solidt afkast, der kan honorere selv den dyrere finansiering, der er på selve husdyrproduktionen. Resultaterne i denne artikel er baseret på resultater i 2019 og er uden værdistigning på stambesætningen, hvilket påvirker jersey-gruppen.

Stor spredning i afkast

Der er stor spredning i bedrifternes afkast af mælkeproduktionen, hvilket kan ses i Figur 2. Således er afkastningsgraden mellem 20 % og -5 % i 2019. Bedrifterne med de højeste afkast har altså et solidt afkast. Figuren viser også, at uanset malkesystem og konventionel/økologi har de bedste en høj afkastningsgrad. For alle grupper gælder det, at omkring 15 % af bedrifterne havde en afkastningsgrad over 10 %. I Figur 1 er afkastningsgraden opdelt i 3 grupper, og for hver gruppe er der beregnet et gennemsnit. Det viser, at de bedste bedrifter med malkestald og karruseller har et afkast på 12 %, hvor AMS er omkring de 10 %.

I Figur 2 kan det ses, at spredningen imellem grupperne følges godt ad, hvis man ser bort fra AMS, der ligger under. Bedrifternes afkast er altså meget ens, når der ses på afkast og ikke driftsresultat pr. årsko, hvilket kan give et forkert indtryk, da der for økologiske bedrifter er en større bundet kapital pr. årsko end for konventionelle bedrifter. Det betyder at økologerne skal levere et større afkast pr. ko end de konventionelle bedrifter. Der var i 2019 en prisforskel på godt 75 øre, hvilket vil sige, at det også er den prisforskel, økologerne skal have for at kunne forrente de ekstra omkostninger ved produktionen.

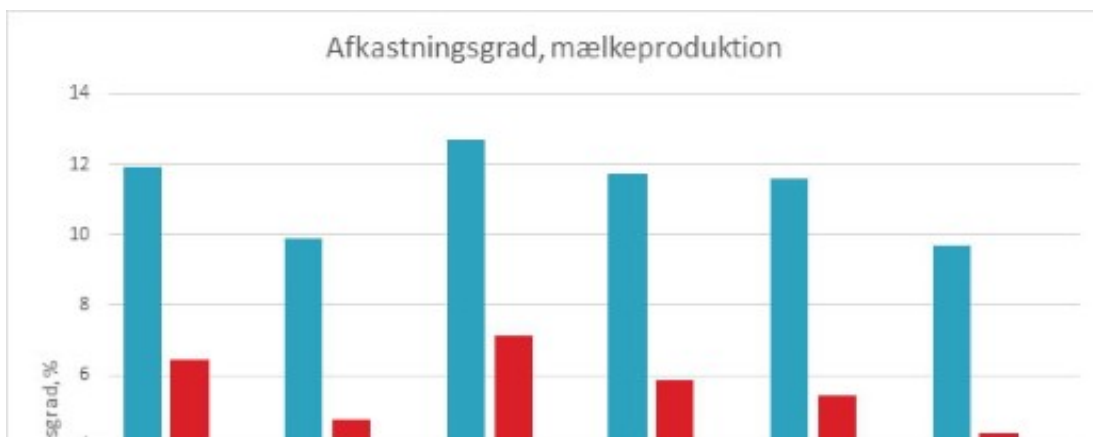
Afkastningsgraden er påvirket af aktuelle afregningspriser, men 2019 var et år med en afregningspris på mælk, der var tæt på det forventede, langsigtede niveau. Det er en indikation på en generelt sund økonomi i mælkeproduktion alene.

Højere krav til afkast

Risiko er et vigtigt element at tage med i vurderingen af ens afkast, og hvor højt afkastet skal være. Mælkeproduktion er mere risikobetonet end landbrugsjord, hvor bunden kapital specialiseret i mælkeproduktion og en stor del af værdien er lav, hvis ikke driften fortsættes. Derfor skal der stilles højere krav til afkast end til for eksempel jord, der er nemmere omsætteligt og holder værdien over tid. Resultaterne her viser også, at de bedste mælkeproducenter formår at levere højere afkast, end vi ser på totaløkonomien. Selv med den risiko, mælkeproduktionen giver, så er det afkast, de bedste bedrifter leverer, på et niveau, der må anses for at være meget tilfredsstillende.

Der kan arbejdes aktivt med virksomhedens afkast. Strategisk skal der arbejdes med at have den rette mængde kapital bundet i produktionen, således der kan leveres et højt afkast, og hvor rentabilitet i det daglige også er en vigtig parameter, så aktiverne giver den indtjening, der er mulig. I Figur 3 kan man se sammenhængen mellem bundet kapital pr. årsko og afkastningsgraden. Der er generelt en faldende tendens på afkast ved højere mængde bundet kapital. Nye staldanlæg vil ofte give en høj grad af bundet kapital. Men kommer den bundne kapital over 55.000 kr. pr. årsko, ses der sjældent et højt afkast.

Mælkeproducenterne med de høje afkast leverer et resultat, hvor der er plads til at forrente selv dyre lån, som oftest bruges til slutfinansiering. Resultatet ligger på et niveau, hvor forrentning på kvægproduktion som isoleret enhed kan tiltrække den eksterne kapital, der ofte er nødvendig, og stadig være en god forretning for landmanden.

Figur 1 Gennemsnitlig afkastningsgrad fra Business Check 2019 – mælkeproduktion. Dette er alene afkastet for mælkeproduktionen opdelt i de traditionelle produktionsopdelinger. Hver gruppe er inddelt i 3 lige store grupper efter afkastningsgrad.

Totaløkonomi

Mælkeproduktionen er dog kun en del af virksomheden. Opdeles resultaterne på samme måde som i Figur 1 for totaløkonomien, så er afkastet 6 % for de bedste, 3 % for mellemgruppen og 0,5 for de dårligste. Altså omkring det halve af mælkeproduktion isoleret set. Sammenhængen mellem afkastet i mælkeproduktionen og totaløkonomien kan ses i Figur 4. Bedrifter, der har et højt afkast på mælkeproduktionen, har også et godt afkast på hele virksomheden. Det er altså vigtigt at optimere mælkeproduktionsafkastet.

Forbedringer, hvor det giver størst effekt

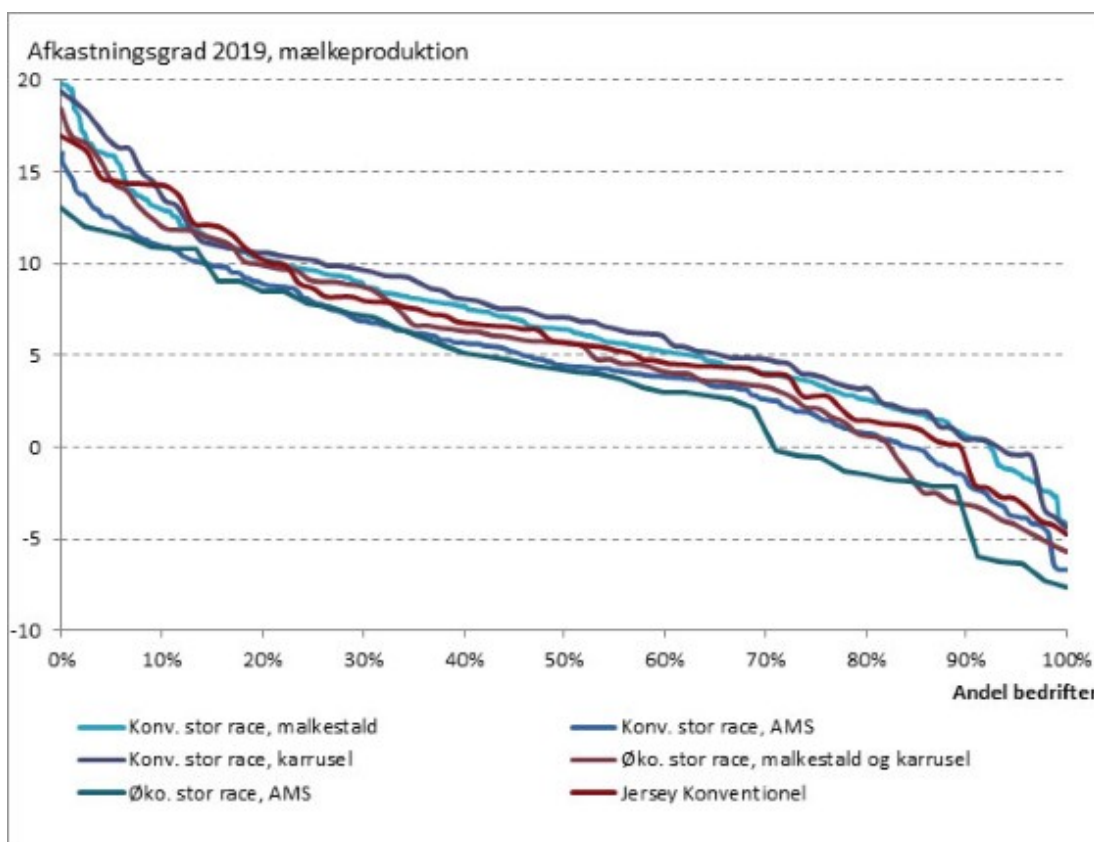
Der er mange faktorer, der spiller ind på afkastningsgraden. Man bør lave en marginal betragtning på de mulige tiltag på bedriften og finde de områder, der giver størst forbedring. Alle bedrifter har forskellige muligheder og områder, der er svære at ændre på. Derfor skal man selvsagt arbejde med det, man selv kan ændre på og gøre det, der for virksomheden giver det største afkast. Der kan være områder, hvor der kan arbejdes på både kort og langt sigt med afkastningsgraden. Hvor det er muligt, bør man gøre begge dele. Det kan dog være svært at tage de rigtige kortsigtede beslutninger, hvis ikke man har en klar strategi.

Faktaboks – afkastningsgrad

Afkastningsgraden viser afkastet pr. investeret krone. Det vil sige, at man ud fra afkastet bedømmer overskuddet i forhold til den kapital, der er investeret. Såfremt afkastningsgraden er større end "anvendt rentesats i procent", har driften givet mere end fuld aflønning af alle omkostninger. Afkastningsgraden er her beregnet for både driftsgrenen mælkeproduktion og totaløkonomien. I driftsgrensopgørelsen medregnes ejer aflønning som en

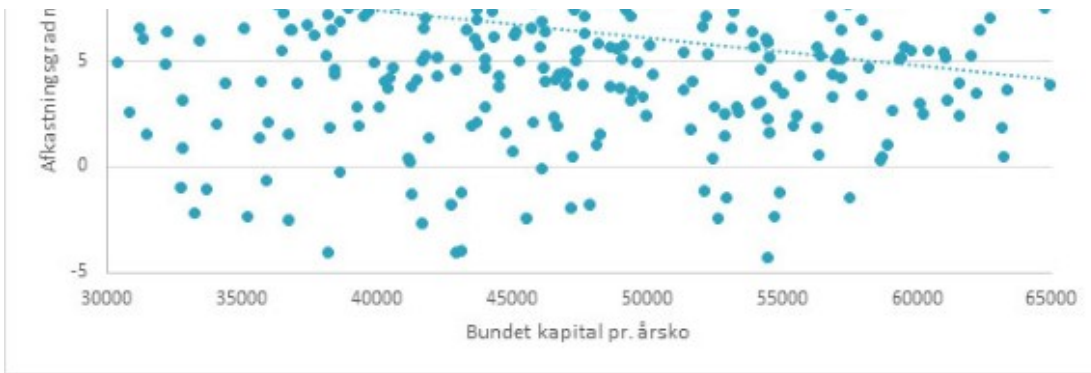
omkostning på linje med lønomkostninger. For den samlede virksomhed korrigeres årets resultat med ejer aflønningen.

$$\frac{\text{Årets resultat} - \text{Renteomkostninger}}{\text{Bunden kapital} \cdot 100}$$

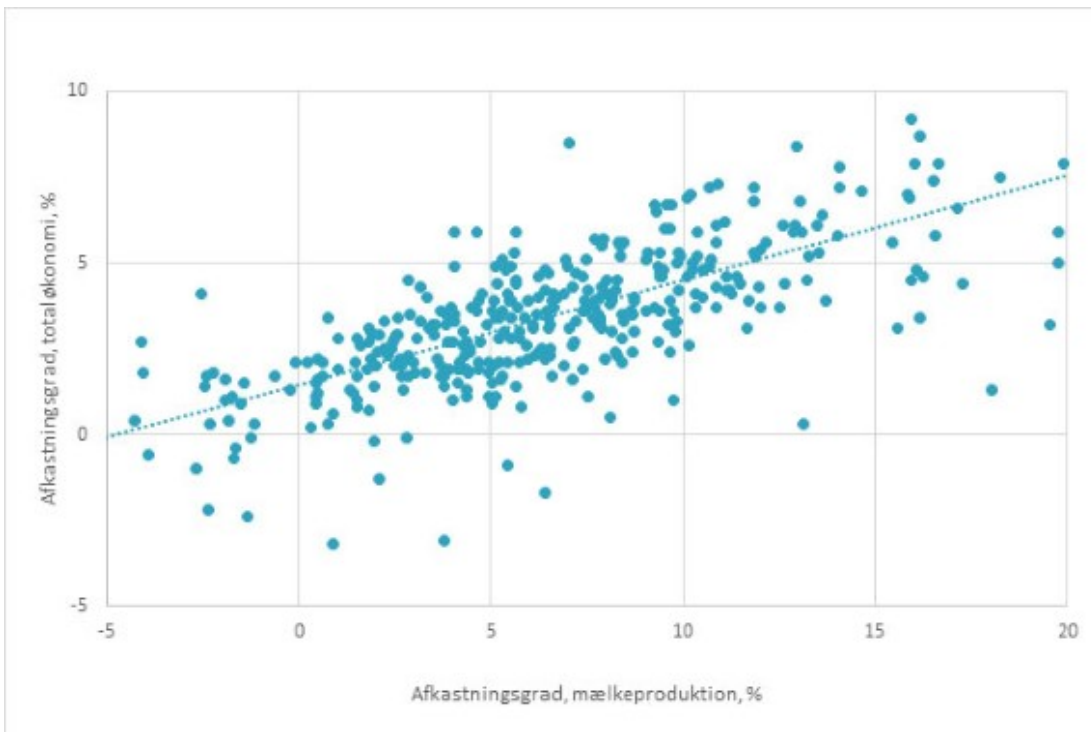

Figur 2. Spredning i afkastningsgraden baseret på Business Check 2019- mælkeproduktion. Opdelt efter malkesystem og konventionel/økologi.

Figur 3. Sammenhængen mellem afkastningsgraden i mælkeproduktionen og bunden kapital pr årsko ud fra BC 2019, konv. stor race, malkestald. Resultater vedrører udelukkende mælkeproduktion.

Figur 4. Sammenhæng mellem afkastningsgrad i driftsgrenen mælkeproduktion og totaløkonomien